

عنوان مقاله:

پژوهشی در مردم نگاری غذا و تغذیه از گیاهان خودرو (مطالعه موردی: روستای سفید چشمه، استان گلستان)

محل انتشار:

مجله پژوهش های انسان شناسی ایران، دوره 13، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسندگان:

محمد رحیم فروزه - دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

محمد سمیعی - دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

مژگان سادات عظیمی - دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

خلاصه مقاله:

هدف- نظام های دانش بومی بشر در زمینه های مختلفی که همگی زباید تلاش برای معیشت پایدار در محیط زیست اوست، جلوه گر می شود. ثبت و جمع آوری این دانش اغلب به عهده مردم نگاران است. یکی از زمینه های مهم در پژوهش های مردم نگارانه ثبت دانش بومیان در زمینه طبخ غذا با استفاده از گیاهان مختلف در محل زیست آنهاست. لذا با توجه به اینکه جلوه های کارآمد متعدد در خصوص تهیه خوراک های بومی از گیاهان خودرو و کمرنگ شدن دانش بومی مرتبط با آنها در شتاب تمدن اخیر، لزوم مستند نمودن این دانش ارزشمند از سوی محققان گیاه شناسی قومی بسیار ضروری می نماید. بدین منظور در این تحقیق به مطالعه گیاهان خوراکی و نحوه طبخ انواع غذا با استفاده از آنها در روستای سفید چشمه استان گلستان پرداخته شد. روش- این مطالعه از نوع مطالعات قوم نگارانه است و شیوه انتخاب مشارکت کنندگان یا نمونه ها، نمونه گیری هدفمند بوده که تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافته است. داده های این تحقیق حاصل مصاحبه های باز و نیمه ساختاریافته بوده و همچنین سعی شد در جمع آوری اطلاعات از مشاهده مشارکتی نیز بهره گرفته شود. در ارتباط با مشاهده مشارکتی لازم به ذکر است که محققین از جمع آوری گیاه تا آماده سازی و طبخ به نوعی حضور و مشارکت داشتند. نتایج- نتایج نشان داد که جوامع محلی از اندام ها و فرآورده های مختلف گیاهان انواع استفاده تغذیه ای و دارویی را دارند که گاه هدف فقط تهیه خوراک است و در مواقعی از خوراک به عنوان دارو استفاده می کنند. در این تحقیق ۱۹ خوراک محلی که بومیان از گیاهان تهیه می کردند، شناسایی و مورد بررسی قرار گرفت. از این بین ۱۱ خوراک صرفاً کاربرد تغذیه ای داشته و ۸ خوراک کاربرد همزمان دارویی و تغذیه ای داشتند. علاوه بر آن مشخص شد که بومیان برای مناسبت ها و یا فصول خاص غذاهای مخصوصی طبخ می کنند. غذاها حتی الامکان ساده و با پخت سریع برای اعضای خانواده است که بتواند نیاز بدنی ایشان را تأمین نماید. با توجه به اینکه غذا و طریقه های طبخ آن در بین جوامع محلی در زمره مهمترین میراث فرهنگی ناملموس و در خطر انقراض جوامع انسانی است. این گونه مطالعات می تواند سهمی اساسی در حفظ تنوع فرهنگی-زیستی داشته باشد. هدف- نظام های دانش بومی بشر در زمینه های مختلفی که همگی زباید تلاش برای معیشت پایدار در محیط زیست اوست، جلوه گر می شود. ثبت و جمع آوری این دانش اغلب به عهده مردم نگاران است. یکی از زمینه های مهم در پژوهش های مردم نگارانه ثبت دانش بومیان در زمینه طبخ غذا با استفاده از گیاهان مختلف در محل زیست آنهاست. لذا با توجه به اینکه جلوه های کارآمد متعدد در خصوص تهیه خوراک های بومی از گیاهان خودرو و کمرنگ شدن دانش بومی مرتبط با آنها در شتاب تمدن اخیر، لزوم مستند نمودن این دانش ارزشمند از سوی محققان گیاه شناسی قومی بسیار ضروری می نماید. بدین منظور در این تحقیق به مطالعه گیاهان خوراکی و نحوه طبخ انواع غذا با استفاده از آنها در روستای سفید چشمه استان گلستان پرداخته شد. روش- این مطالعه از نوع مطالعات قوم نگارانه است و شیوه انتخاب مشارکت کنندگان یا نمون ...

کلمات کلیدی:

دانش بومی، گیاهان خوراکی، مصاحبه آزاد، مشاهده مشارکتی، تنوع فرهنگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1924977>

